



Quickscan flora en fauna activiteit Realisatie woonwijk Eschmarkerveld, Enschede

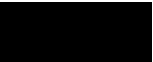


Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief >

Opdrachtgever:

Gemeente Enschede


enge-osestraat51
7514 AD Enschede

Opdrachtnemer:

Eelerwoude

[Onze vestigingen](#)

088-1471100

info@eelerwoude.nl

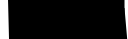
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: 205476

Datum: 21-3-2024

Projectleider: 

Opgesteld: 

Gecontroleerd: 

Status: Definitief

Versie: 3

© 2023 Eelerwoude

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
2	Huidige situatie en ontwikkeling.....	5
2.1	Huidige situatie.....	5
2.2	Ecozone.....	7
2.3	Voorgenomen ontwikkeling	7
3	Wettelijk beschermingskader Natuur	10
3.1	Inleiding	10
3.2	Bescherming van soorten	10
3.3	Zorgplichten.....	11
4	Methode	13
4.1	Inleiding	13
4.2	Bureauonderzoek	13
4.3	Terreinbezoek.....	13
5	Beschermde soorten	14
5.1	Inleiding	14
5.2	Planten.....	14
5.3	Zoogdieren.....	16
5.4	Reptielen.....	22
5.5	Amfibieën	22
5.6	Vissen.....	23
5.7	Ongewervelden	23
6	Conclusie.....	24
6.1	Beschermde soorten.....	24
6.2	Invasieve exoten	27
6.3	Geldigheid rapportage.....	27
	Literatuurlijst.....	28

1 Inleiding

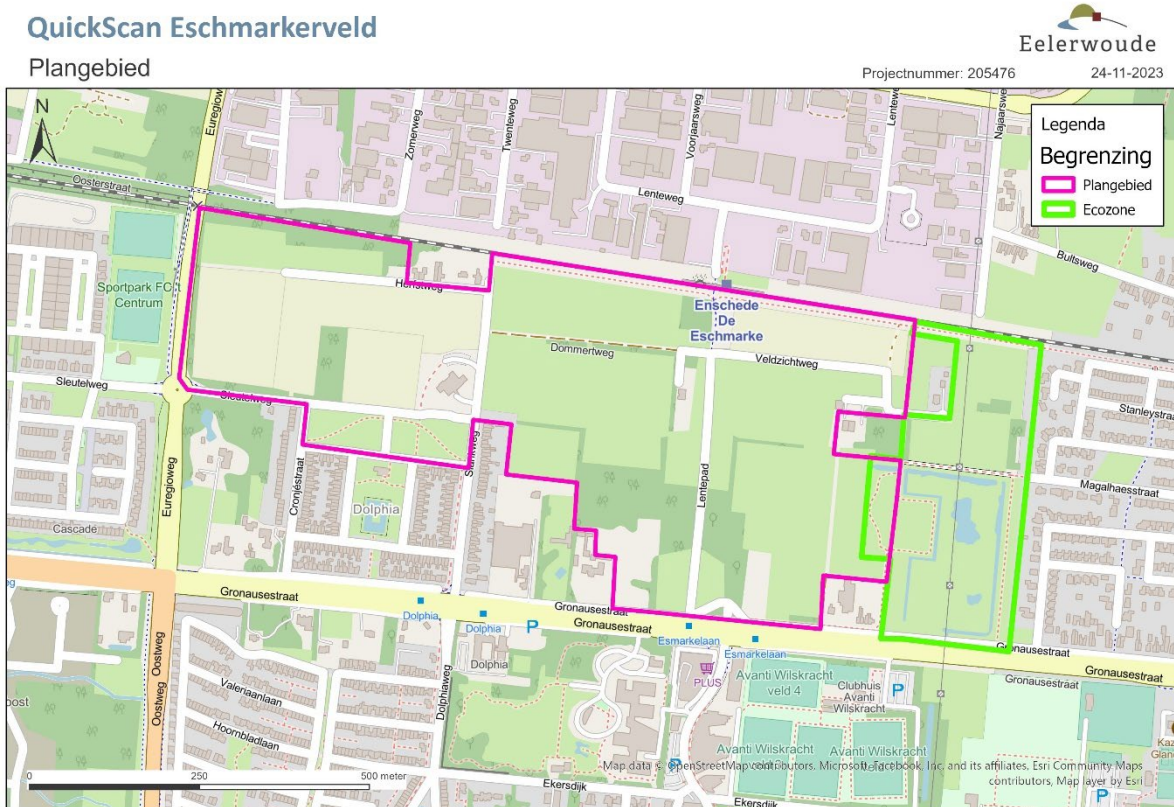
Gemeente Enschede is voornemens om een woonwijk “Eschmarkerveld” te realiseren ten oosten van Enschede. In verband met deze ontwikkeling is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en het-beleid noodzakelijk. In 2019 is door Eelerwoude al een dergelijke toetsing uitgevoerd inclusief nader onderzoek naar diverse soorten en soortgroepen (Eelerwoude, 2023; Eelerwoude, 2021). Omdat dit onderzoek in 2024 verouderd is een actualiserende Quicksan uitgevoerd. Met deze toetsing moet duidelijk worden hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van de nieuwe Omgevingswet.

Eerste stap in deze toetsing is het uitvoeren van een verkennend onderzoek. Op basis van een bureauonderzoek en een veldbezoek wordt aan de hand van aanwezige terreintypen en toevallige waarnemingen van soorten zo goed mogelijk ingeschat welke beschermde gebieden en plant- en diersoorten aanwezig (kunnen) zijn. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen. Voorliggende rapportage gaat hier verder op in.

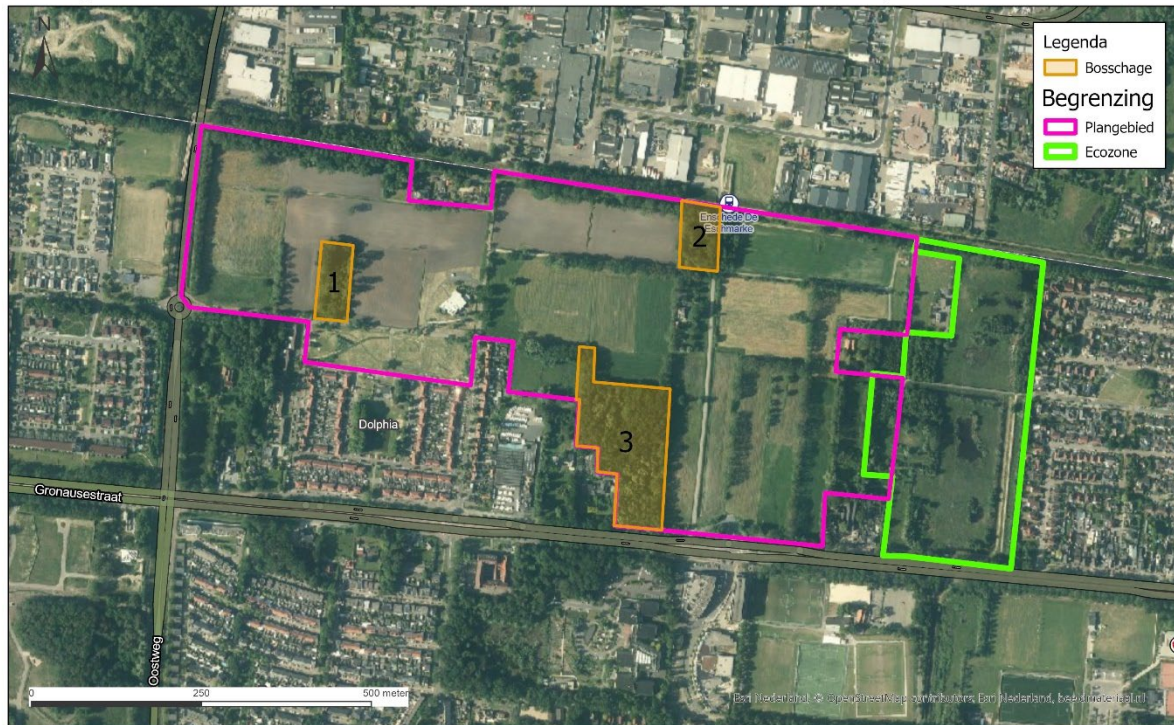
2 Huidige situatie en ontwikkeling

2.1 Huidige situatie

Het plangebied heeft een grootte van circa 37,3 ha en ligt ten oosten van Enschede, ten westen van Glanerbrug en ten noorden van de wijk Dolphia (afbeelding 1). Het plangebied bestaat voor het grootste gedeelte uit landbouwgrond. In heel het gebied zijn intensiefbeheerde graslanden aanwezig. De percelen worden begrensd en doorkruist door landschapselementen als bosschages, eikenlanen en elzensingels (afbeelding 2). Binnen het plangebied liggen drie bosschages weergegeven op Afbeelding 2. De eerste ligt tussen de Herfstweg en de Louis Bothastraat (afbeelding 2; nummering 1), hier bestaat het bosschage grotendeels uit opslag van wilg, populier en zwarte els welke worden afgewisseld door oude populieren en één oude linde. De bosschage ten noorden van de Dommertweg bestaat grotendeels uit braamstruweel met fijnsparren en eiken (afbeelding 2; nummering 2). De grootste bosschage is aanwezig tussen de Gronaustraat en de Dommertweg en bestaat vrijwel uitsluitend uit zwarte elzen en eiken met onderbegroeiing van braam, grote brandnetel en Japanse duizendknoop (afbeelding 2; nummering 3). Overige opgaande beplanting bestaat gedeeltelijk uit laanbeplanting, welke bestaat uit eiken en elzen in het zuidoosten van het plangebied. Watervoerende elementen zijn nauwelijks binnen het plangebied aanwezig en beperken zich enkel tot sloten in het zuidoosten van het plangebied en een snelstromende sloot langs de gehele noordkant van het plangebied. Verlichting is nauwelijks aanwezig en beperkt zich tot de huizen en de straatverlichting. De omgeving van het plangebied bestaat voornamelijk uit ‘blokken’ met bebouwing en ‘blokken’ met groen bestaande uit veelal kleine bosschages en houtwallen. Met uitzondering van de schuren op Veldzichtweg 40 maken de erven binnen het plangebied geen onderdeel uit van de geplande ontwikkeling en vallen dan ook niet binnen het plangebied.



Afbeelding 1: Ligging plangebied onderverdeeld in het plangebied en aangrenzende Ecozone (Esri, 2023).



Afbeelding 2: luchtfoto plangebied met de drie bosschages weergegeven in oranje en bijhorende nummering (Esri, 2023).





Afbeelding 3: impressie van het plangebied op 09-01-2024

2.2 Ecozone

Het in 2021 onderzochte gedeelte van de Ecozone betreft een gebied van circa 9 hectare, direct ten oosten van het plangebied (afbeelding 1; groen). Dit gedeelte maakt onderdeel uit de totale Ecozone ten zuiden van het plangebied, bestaande uit diverse, voornamelijk natte percelen met veel poelen en waterelementen.

De Ecozone bestaat in feite uit twee deelgebieden, de ecozone en het Ecopark. De Ecozone is eigendom van het Landschap Overijssel en niet toegankelijk voor recreanten. Het Ecopark is eigendom van de gemeente Enschede en betreft het westelijke gedeelte van de ecozone, zoals is weergegeven in afbeelding 1. Dit gedeelte is toegankelijk voor recreanten, voornamelijk vanuit de omliggende woonwijken. Het doel van de ecozone is het verbinden van natuurgebieden zoals de Hoge Boekel en het Aamsveen. De ecozone maakt onderdeel uit van het NNN van de provincie Overijssel en bestaat uit een vrijwel ononderbroken verbindingzone.

De Ecozone, zoals weergegeven in afbeelding 2 bestaat in het oosten voornamelijk uit kruidenrijk grasland meteen zestal kleine tot grote poelen en een aantal watergangen. Het westen (Ecopark) van de zone is droger en is veelal begroeit met aanplant van zomereik, wintereik, mispel, gewone esdoorn, linde, berk en wilgenstruweel.

2.3 Voorgenomen ontwikkeling

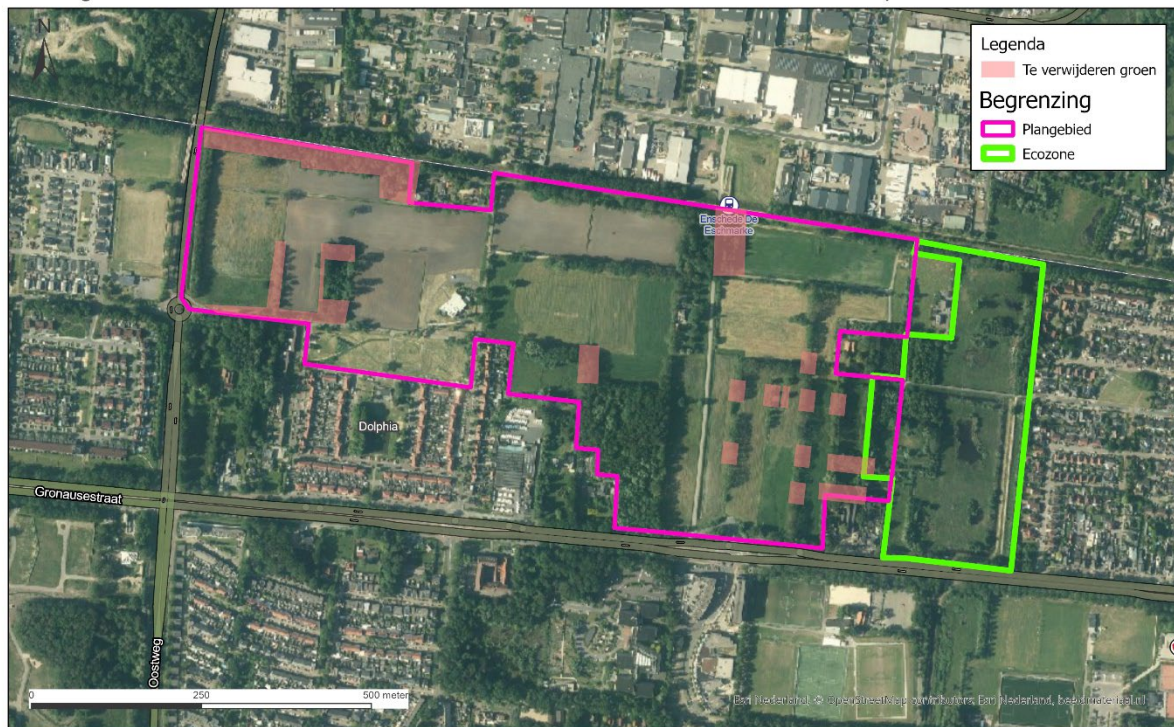
De voorgenomen ontwikkeling staan beschreven in het Masterplan Eschmarkerveld 2023 (Gemeente Enschede, 2023). De voorgenomen ontwikkelingen worden hieronder bondig beschreven.

Eschmarkerveld wordt verdeeld in drie deelgebieden (afbeelding 4). Westelijk deelgebied 'Tuinstad' krijgt een traditioneel stratenpatroon met woningen en centraal een openbaar park waaraan nagenoeg alle woningen grenzen. In het midden komt het deelgebied 'Boswonen' dit deelgebied krijgt een bosrijk karakter met veel struiken en bomen. Het oostelijke deelgebied grenst aan de Ecozone en is daarom genaamd 'Natuurzicht'. De beek krijgt hier meer ruimte door een extra aftakking. De lijnvormige houtwallenstructuur blijft behouden en is

kenmerkend voor dit deelgebied. Veel van de bestaande groenstructuren worden behouden en er wordt een niet groenzone langs de spoor aangelegd. De groenstructuren die worden verwijderd omvat grofweg 3,4 hectare (afbeelding 5). Verder wordt er ruimte gemaakt voor een beekzone die naast de functie recreatieplek en groenvoorziening ook een belangrijke functie levert voor het vast houden van water. Verder worden er wadi's en meer sloten aangelegd voor het verbeteren en behouden van de watervoerende functie die het gebied levert. In de te realiseren wijk worden verschillende woningen gerealiseerd waaronder appartementen, rijwoningen, 2-onder-1 kappers en vrijstaande woningen.



Afbeelding 4: Overzicht van het inrichtingsplan "Masterplan Eschmarkerveld" (Gemeente Enschede, 2023).



Afbeelding 5: het te verwijderen groen als gevolg van het inrichtingsplan (Esri, 2023).

3 Wettelijk beschermingskader Natuur

3.1 Inleiding

Het natuurbeschermingsrecht onder de Omgevingswet bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn in de meeste gevallen het bevoegd gezag. Alleen in een aantal situaties, zoals bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het Rijk het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante regels waaraan voldaan moet worden.

3.2 Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming (toetsing flora- en fauna-activiteit) is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde dieren of planten. De wet kent een drietal beschermingsregimes; beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn en beschermingsregime “Andere soorten”.

Het systeem van de Omgevingswet wijkt af van wat eerder in de Wet natuurbescherming was opgenomen; er is niet langer sprake van absoluut verbod met een mogelijkheid om vergunning van dit verbod te krijgen, maar van verbod behoudens wanneer men beschikt over een daartoe bedoelde omgevingsvergunning.

Voor welke situaties een omgevingsvergunning voor de flora- en fauna-activiteit nodig is vastgelegd in hoofdstuk 11 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal):

Vogels (Vogelrichtlijnsoorten):

- er geldt vergunningplicht voor activiteiten die kunnen leiden tot het opzettelijk doden of vangen van van nature in Nederland in het wild levende vogels als bedoeld in artikel 1 Vogelrichtlijn;
- tevens geldt vergunningplicht voor het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren én het opzettelijk storen van vogels.

Dit is vastgelegd in artikel 11.37 van het Bal.

Europees beschermde soorten:

- er geldt vergunningplicht voor het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk verstoren, doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn;
- er geldt vergunningplicht voor het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren én het verstoren en het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van bedoelde diersoorten;
- er geldt ook vergunningplicht voor het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

Dit is vastgelegd in artikel 11.46 van het Bal.

Andere (nationaal) beschermde soorten:

- er geldt vergunningplicht voor het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten zoals genoemd in bijlage IX, onder A van het Bal;
- vergunningplicht geldt ook voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van de hiervoor bedoelde dieren;

- vergunningplicht geldt ook voor het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B van het Bal.

Dit is vastgelegd in artikel 11.54 van het Bal.

De vergunningplicht zoals hiervoor benoemd is niet absoluut. Het verbod om zonder omgevingsvergunning bepaalde handelingen uit te voeren bestaat niet als er voor bepaalde handelingen of activiteiten een vrijstelling is verleend. Dergelijke vrijstellingen kunnen landelijk gelden en worden door de Minister vastgesteld. De provincies kunnen in hun omgevingsverordening ook bepaalde vrijstellingen verlenen. Deze vrijstellingen verschillen per provincie.

Er bestaan ook andere wetsinstrumenten die een vergunningplicht uitsluiten. Dit kan doordat bepaalde activiteiten zijn opgenomen in een programma, of dat de handelingen worden uitgevoerd op grond van een aangewezen gedragscode. Wanneer dit aan de orde is wordt dit verderop in het rapport toegelicht.

Tot slot gelden onder de Omgevingswet een aantal (nieuwe en uitgebreide) specifieke zorgplichtbepalingen. Deze worden in paragraaf 3.3 toegelicht. Belangrijk is dat vanaf 2024 ook een specifieke zorgplicht geldt voor soorten die op een Nederlandse Rode lijst zijn geplaatst. Deze zorgplicht heeft tot gevolg dat ook vooraf moet worden nagegaan of er een kans is dat één of meer van deze Rode lijst-soorten binnen of in de directe omgeving van het plangebied kunnen voorkomen. Dit voor zover het om soorten gaan die niet al onder het hiervoor beschreven beschermingsregime vallen en waarvoor vergunningplicht geldt in geval van handelingen met schadelijke gevolgen. Voor deze Rode lijst-soorten is in hoofdstuk 5 een eigen paragraaf opgenomen.

Voor iedere activiteit, handeling, ruimtelijk plan of ruimtelijke ontwikkeling is het verplicht om te toetsen of deze kan leiden tot vergunningplicht, of dat mogelijk een vrijstelling van deze vergunningplicht geldt. Maar ook of er mogelijk een specifieke zorgplicht van toepassing kan zijn. Bijlage 1 gaat verder in op het wettelijk kader bij toetsing aan het natuurbeschermingsrecht onder de Omgevingswet.

3.3 Zorgplichten

Algemene zorgplicht

In artikel 1.7 van de Omgevingswet is opgenomen dat iedereen die weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat zijn activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving:

- alle maatregelen moet nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- als die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, moet hij die gevolgen zoveel mogelijk beperken en ongedaan maken;
- als de gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt, moet hij die activiteit achterwege laten voor zover dat redelijkerwijs van hem kan worden gevraagd.

Daarnaast is in artikel 1.7a van de Omgevingswet ook een algemeen verbod opgenomen. Daarin is vastgelegd dat het verboden is om een activiteit te verrichten of na te laten als daardoor aanzienlijke nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving (dreigen te) ontstaan. Het betekent bijvoorbeeld dat het verboden is onnodig dieren en planten te doden, wanneer er redelijkerwijs een andere oplossing voor is, bijvoorbeeld de dieren te verplaatsen naar een ander gebied.

Verder is het op grond van artikel 2.1 van de Wet dieren verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen. Dat geldt ook voor in het wild levende dieren.

Specifieke zorgplichten

Naast deze algemene zorgplichten gelden vanaf 2024 ook een aantal specifieke zorgplichten (artikel 4.3 van de Omgevingswet).

Deze specifieke zorgplichten in relatie tot natuur staan in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

Flora- en fauna-activiteiten

Voor dit plan zijn de in artikel 11.27 van het Bal opgenomen specifieke zorgplichten voor het uitvoeren van Flora- en fauna-activiteiten van belang.

Samengevat komen deze zorgplichten op het volgende neer:

Een ieder die een activiteit wil gaan uitvoeren en waarbij hij of zij weet, of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor beschermde natuurwaarden of soorten dan is hij/zij verplicht om alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen of zelfs de activiteit niet uit te voeren. Is er toch noodzaak voor deze activiteit en kunnen de nadelige gevolgen niet geheel worden voorkomen dan moet er voor gezorgd worden die gevolgen zoveel mogelijk worden beperkt of ongedaan gemaakt.

Meer specifiek geldt een plicht om:

voorafgaand aan de activiteit na te (laten) gaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op of nabij de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid daarvan:

- van nature in Nederland in het wild levende vogels;
- van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de Habitatrichtlijn;
- dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX bij het Bal of in de (Nederlandse) Rode lijsten; en
- voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats;

Wanneer dit het geval is dient de initiatiefnemer op objectieve wijze (laten) vaststellen dat nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten. Kan dat niet dan zal moeten worden nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor dieren van die soorten, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten en moet er (aantoonbaar) passende preventieve maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen, wordt gemonitord of de maatregelen werken en worden zo nodig herstelmaatregelen uitgevoerd.

4 Methode

4.1 Inleiding

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.2 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is (indien beschikbaar) gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsinformatie:

- NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna);
- de landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels gedateerd is, is gebruikt om na te gaan of nabij het plangebied in het verleden beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of data van de waarnemingen waren daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer) en kunnen daardoor betrekking hebben op waarnemingen buiten het plangebied;
- de flora- en faunadatabase van Eelerwoude is eveneens geraadpleegd. Eelerwoude heeft meerdere onderzoeken in de nabije omgeving uitgevoerd. De data van deze onderzoeken is opgeslagen in deze database.

4.3 Terreinbezoek

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag door R. Kösters uitgevoerd, ecologisch adviseur bij Eelerwoude (zie kader). Het veldbezoek is uitgevoerd op 09-01-2024 bij -7 °C, helder weer en windkracht 3 Bft. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten genoteerd.

Kader – Ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Eelerwoude beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt het natuurbeschermingsrecht, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

5 Beschermde soorten

5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldbezoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit de literatuur en andere informatiebronnen. Vervolgens worden eventuele effecten beschreven als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

5.2 Planten

Voorkomen en functie

Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Gezien de huidige inrichting van het plangebied (grotendeels agrarisch gebruikte percelen) was dit ook niet de verwachting. Beschermde plantensoorten zijn allemaal zeer zeldzaam en komen voor in zeer specifieke biotopen als hoogvenen, kalkgraslanden of eeuwenoude muren. Dergelijke biotopen zijn niet binnen het plangebied aanwezig. Binnen het plangebied zijn enkele soorten waargenomen van voedselrijke bodems als duizendblad, fluitenkruid, klein streepzaad, gewoon biggenkruid, paardenbloem, kruipende boterbloem en wijfjesvaren.

In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Deze worden op basis van het aanwezige biotoop niet verwacht en kunnen op voorhand worden uitgesloten. Nader onderzoek of een omgevingsvergunning flora- en fauna activiteit is niet aan de orde

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit is niet noodzakelijk.

In de Ecozone komen onderstaande rode lijst soorten voor, hiervoor geldt een specifieke zorgplicht:

- waterdrieblad
- moerashertshooi

5.2.1 Invasieve exoten

Binnen het plangebied is meerdere malen Japanse duizendknoop waargenomen aan de randen of binnen het plangebied (afbeelding 6). Deze invasieve exoot is zeer lastig te bestrijden en kan schade aanrichten aan woningen en andere verhardingen. Het wordt met klem geadviseerd om zo snel mogelijk te beginnen/continueren van de bestrijding hiervan om problemen in het uitvoeringsstadium te voorkomen. Hierbij kan gekozen worden voor het ontgraven van groeiplaatsen middels een erkende verwerker, om schade op omliggende beplanting zoveel mogelijk te beperken. Ten opzichte van de vorige quickscan en nader onderzoek lijken de groeiplaatsen van de Japanse duizendknoop niet vergroot of verspreid.



Afbeelding 6: groeiplaatsen van de invasieve exoot Japanse duizendknoop waargenomen op 09-01-2024.

5.3 Zoogdieren

5.3.1 Vleermuizen

In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied. In het plangebied kunnen de volgende vleermuissoorten voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, watervleermuis, gewone grootoorvleermuis en mogelijk ook meervleermuis.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen (zie kader - Vleermuisverblijfplaatsen). Deze verblijfplaatsen kunnen de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

Kader - Vleermuisverblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouw bewonende en/of boom bewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis, meervleermuisen laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouw bewonend. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boom bewonende en gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

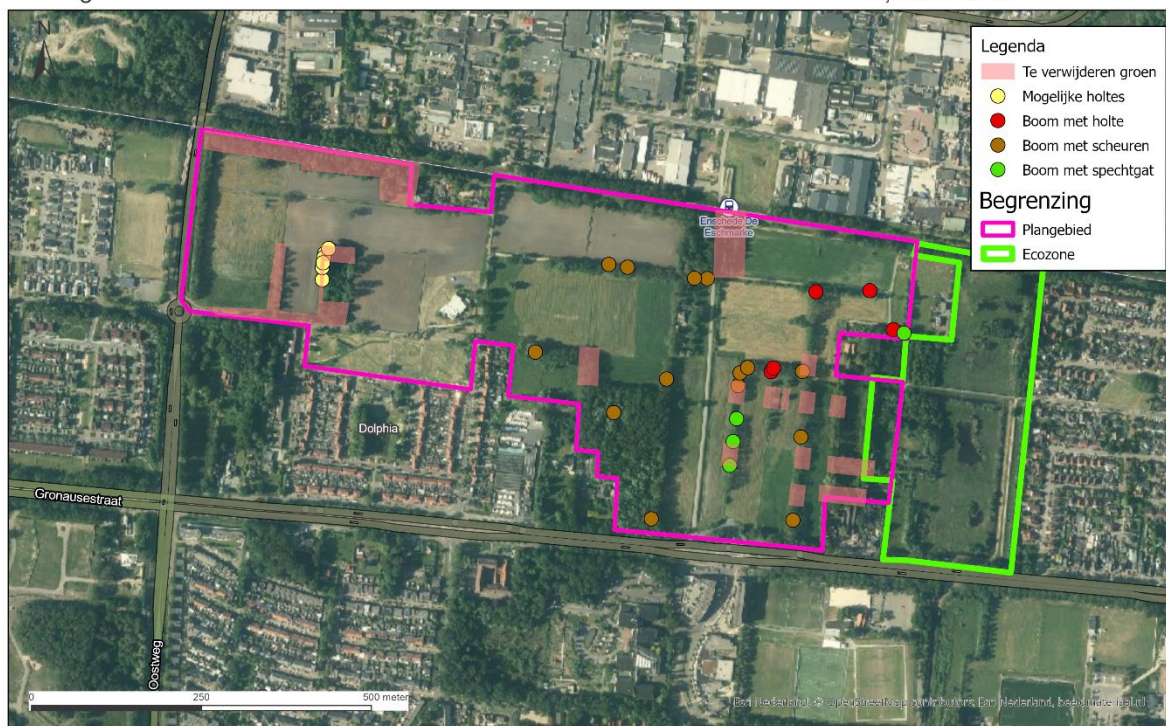
Verblijfplaatsen

Gebouwen

Binnen het plangebied wordt er één schuur gesloopt ter realisatie van een woning binnen het plangebied. Hiervan is al een Quicksan uitgevoerd waarbij is geconcludeerd dat de bouwkundige eigenschappen van de schuur geschikt zijn voor verblijfplaatsen van de gewone grootoorvleermuis (Eelerwoude, 2023). In het overige plangebied is geen bebouwing aanwezig, derhalve zijn overige potentieel geschikte gebouwen binnen het plangebied niet waargenomen. Aangezien er is vastgesteld dat er mogelijke verblijfplaatsen van de gewone grootoorvleermuis kunnen voorkomen in het plangebied moet deze soort nog nader worden onderzocht. Mochten er gewone grootoorvleermuisen in de te slopen schuur aanwezig zijn dan is hiervoor een omgevingsvergunning noodzakelijk.

Bomen

Tijdens het veldbezoek zijn er aantal holtes, gaten en scheuren aangetroffen in bomen waar potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen aanwezig zijn (afbeelding 7). Een gedeelte van deze bomen zullen worden gekapt ten behoeve van de realisatie van de woonwijk. De holtes zijn aanwezig in of nabij het gebied waar het groen wordt gekapt, met name het zuid oosten en mogelijk ook in bosschage 1, in de grote witte abelen. Hierdoor is het voor deze locaties noodzakelijk om nader onderzoek uit te voeren. Mochten vleermuizen aanwezig zijn in te kappen bomen dan is hiervoor ook een omgevingsvergunning noodzakelijk.



Afbeelding 7: bomen met mogelijke verblijfplaatsen voor vleermuizen (Esri, 2023).

Foerageergebieden en vliegroutes

Het plangebied is erg geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Ook de omgeving is eveneens geschikt als foerageergebied, ondermeer door de aanwezigheid van veel kleinschalige landscapelementen als houtwallen, elzensingel en kleine bosschages. Naast het foerageergebied gebruiken vleermuizen lijnvormige elementen om zich langs te verplaatsen, zoals houtsingels en bosranden welke als vliegroute kunnen dienen. Mogelijk worden de elzensingels, rijlaanbeplanting en houtwallen als dusdanig gebruikt. Naast het nader onderzoek naar verblijfplaatsen dient ook onderzoek plaats te vinden met betrekking tot essentieel foerageergebied voor vleermuizen. Een negatief effect vindt onder andere mogelijk plaats door het plaatsen van verlichting. Met name soorten als gewone grootoorvleermuis en soorten van het Myotis geslacht zijn zeer gevoelig voor licht verstering.

Conclusie: nader onderzoek naar verblijfplaatsen en essentiële foerageergebieden en/of vliegroutes van vleermuizen in het plangebied waar de bomen worden gekapt is noodzakelijk. Ook bij de te slopen schuur moet er nader onderzoek naar grootoorvleermuis worden uitgevoerd. Uit het nader onderzoek moet blijken of een omgevingsvergunning flora- en fauna activiteit noodzakelijk is of niet.

Er worden geen rode lijst soorten verwacht die niet al zijn behandeld in voorgaande paragraaf.

Kader - Foerageergebieden en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

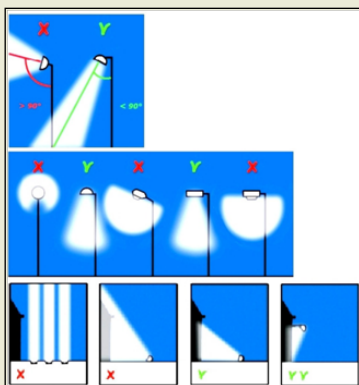
Kader – Verlichting

Een aantal nachtactieve dieren, zoals vleermuizen, uilen en marters, zijn gevoelig voor verlichting. Er zijn soorten die kunstlicht zoveel mogelijk vermijden, zoals de watervleermuis, en er zijn soorten die (in beperkte mate) rond lantaarnpalen jagen, zoals de rosse vleermuis. Bij het plaatsen van verlichting bij in- en/of uitvliegopeningen, vliegroutes en foerageergebieden kunnen barrières ontstaan waardoor de vleermuizen van de verblijfplaatsen, vliegroute en/of foerageergebied afzien.

Er dient te allen tijde rekening gehouden te worden met verlichting, door verlichting tot een minimum te beperken en directe belichting van de omgeving en onverlichte gebiedsdelen te voorkomen. Om lichthinder te voorkomen en het gebied aantrekkelijker te maken voor vleermuizen kunnen verschillende maatregelen getroffen worden:

- verlichting alleen plaatsen waar het echt nodig is;
- verlichting alleen aan op momenten wanneer het nodig is (dynamische verlichting);
- verlaag de hoogte van de lichtmasten zodat boomkronen onverlicht blijven;
- beperk verstrooiing het licht tot een minimum door gebruik van aangepaste armatuur;
- geen verlichting plaatsen bij in- en/of uitvliegopeningen en vliegroutes.

Hieronder staan enkele voorbeelden om lichtverstrooiing te voorkomen.



5.3.2 Overige zoogdieren

Voorkomen en functie

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Op basis van het aanwezige biotoop, sporen, literatuurgegevens en expertise zijn onder andere de volgende algemeen voorkomende zoogdieren binnen het plangebied aanwezig of te verwachten: ree, vos, haas, konijn en diverse algemene muizen en spitsmuizen. Deze soorten kunnen het plangebied gebruiken als (onderdeel

van hun) leef- en foerageergebied. Daarnaast maken een aantal van het plangebied gebruik als migratieroute. De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende zoogdieren met het beschermingsregime “andere soorten”. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Overijssel een vrijstelling van de vergunningsplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt, zoals eekhoorn, steenmarter, egel, grote bosmuis en kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) komen mogelijk in het plangebied voor. Een aantal soorten zijn ook waargenomen in het nader onderzoek van 2021 (Eelerwoude, 2023).

Steenmarter

Van steenmarter zijn er geen verblijfplaatsen of potentiële verblijfplaatsen aangetroffen. Deze soort kan hiernaast goed overleven in een sterk verstedelijkte omgeving. Het uitvoeren van nader onderzoek of aanvragen van een omgevingsvergunning voor steenmarters is niet aan de orde.

Eekhoorn

Van eekhoorn zijn wel nesten aangetroffen in bosje 2 (afbeelding 8). Echter blijven deze behouden bij de geplande ontwikkeling. Omdat ook eekhoorn goed kan functioneren in woonwijken is het uitvoeren van nader onderzoek of aanvragen van een omgevingsvergunning eekhoorn niet aan de orde.

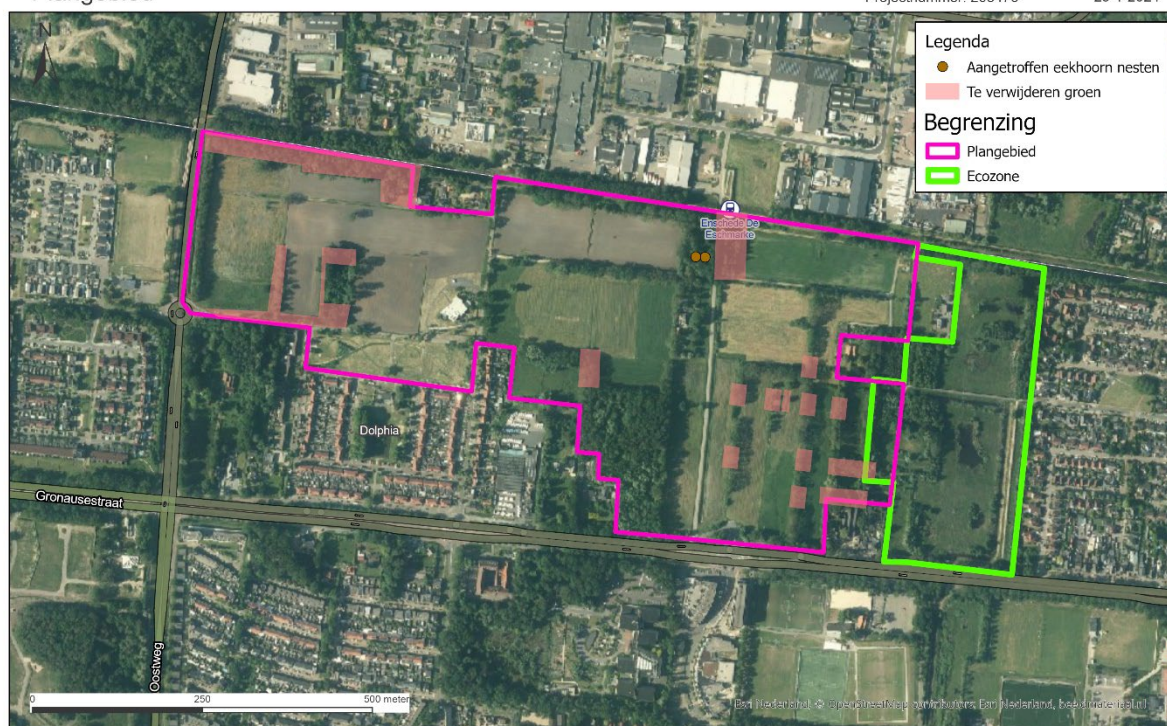
Egel, grote bosmuis en kleine marterachtigen

Egel, grote bosmuis en kleine marterachtigen zijn lastig vast te stellen, hiervoor hanteert de provincie Overijssel de zogenaamde leefgebieden benadering. De “Brochure Soortenbescherming in Overijssel”, opgesteld in opdracht van de provincie Overijssel is onlangs aangepast, ondermeer voor egel en kleine marterachtigen. Hierin ligt nu meer de nadruk op een biotopen onderzoek dan op veldonderzoek met behulp van cameravallen, sporenbuizen, etc. Zie hiervoor ook het onderstaande kader:

Voor de egel en kleine marterachtigen hanteert de provincie Overijssel geen onderzoeksprotocol en dient een omgevingsvergunning te worden aangevraagd. Dit komt omdat met name kleine marterachtigen lastig zijn vast te stellen of uit te sluiten binnen een gebied. Hierom dient deze aanvraag te worden ondersteund door een leefgebieden benadering waarbij de volgende effecten moeten worden getoetst:

- verlies aan oppervlakte van leefgebied (volledig of deels);
- verlies aan kwaliteit van een leefgebied (door geluid, vervuiling, verdroging, menselijke aanwezigheid, licht enzovoort);
- verlies aan ecologische verbindingswegen in van het tussenliggende landschap (door barrières door infrastructuur of nieuwe gebruiksvormen, het verdwijnen van de landschappelijke dooradering, versnippering);
- te grote afstand tussen leefgebieden (isolatie).

Hierom is voor deze soorten het aanvragen van een omgevingsvergunning noodzakelijk, de aanvraag dient ondersteund te worden met onder andere de bovenstaande punten.



Afbeelding 8: aangetroffen eekhoorn nesten in relatie tot de bomen die worden gekapt (Esri, 2023).

Conclusie: nader onderzoek in de vorm van een leefgebied benadering is nodig voor de egel, grote bosmuis en kleine marterachtigen. Door het verwijderen van geschikt leefgebied en de toename van verstoring binnen het plangebied is het aanvragen van omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit noodzakelijk.

Er worden geen rode lijst soorten verwacht die niet al zijn behandeld in voorgaande paragraaf.

5.3.3 Vogels

Alle vogels zijn als soort beschermd onder de Omgevingswet. Onderscheid wordt gemaakt tussen vogels met jaarrond beschermde nesten, vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving en overige (broed)vogels.

Onder de vogels met jaarrond beschermde nesten vallen onder andere soorten die hun nesten ook buiten het broedseizoen gebruiken, soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn en soorten die steeds van hetzelfde nest gebruik maken en niet of nauwelijks zelf een nest kunnen bouwen. Onder de vogels met jaarrond beschermde leefomgeving vallen soorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats die zij het jaar daarvoor hebben gebruikt of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Jaarrond beschermde nesten

Verblijfplaatsen van vogelsoorten, zoals horsten zijn wel aangetroffen in de bomen binnen het plangebied. Ook zijn er oude kraaiennesten in het plangebied aangetroffen, waardoor jaarrond beschermde nesten van onder andere buizerd, sperwer, torenvalk of boomvalk niet op voorhand zijn uit te sluiten. Derhalve dient het plangebied in het voorjaar van 2024 opnieuw gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van nesten van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. Ook is er een mogelijke horst waargenomen in een spar in het noorden van het plangebied. Deze zou mogelijk gebruikt kunnen worden door een sperwer (afbeelding 9). Mogelijk maken enkele soorten ook gebruik van het plangebied als onderdeel van het leefgebied, dit betreft

echter geen essentieel leefgebied gezien de ligging in een zeer groene omgeving. Het gaat hierbij om soorten als ransuil, buizerd, boomvalk, torenvalk en sperwer. Nader onderzoek gedurende het gehele broedseizoen is noodzakelijk om vast te stellen of er nieuwe nesten bij zijn gekomen en soorten met verschillende broedperiodes hier gebruik van maken.

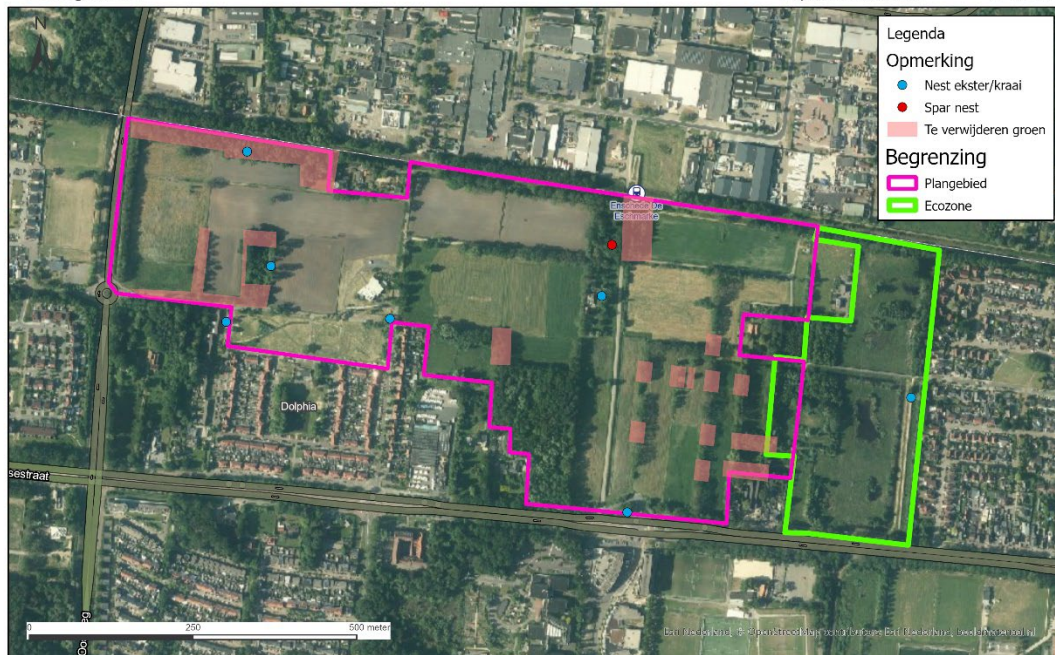
Hierbij wordt ook geadviseerd om gelijktijdig alle andere vogels in kaart te brengen in het kader van de nieuwe wet en regelgeving van de omgevingswet. Het gaat hierbij specifiek om categorie 5 en rode lijst-soorten.

QuickScan Eschmarkerveld

Plangebied

Eelerwoude

Projectnummer: 205476 29-1-2024



Afbeelding 9: aangetroffen grote nesten, kraai of ekster nesten (blauw) en mogelijk sperwer nest (rood) (Esri, 2023).

Verder staat een schuur in het plangebied, deze beschikt echter niet over de juiste bouweigenschappen om te functioneren als geschikte broedlocatie voor huismus en gierzwaluw. Zo mist de schuur dakpannen, dakbeschot en kieren in de gevel. Verblijfplaatsen van vogelsoorten met een jaarrond beschermd vaste rust- en verblijfplaats die voornamelijk in gebouwen zitten zoals huismussen en gierzwaluwen kunnen worden uitgesloten.

Jaarrond beschermd functionele leefomgeving

In deze situatie zijn vrijwel alle vogelsoorten met een jaarrond beschermd functioneel leefgebied te verwachten. Hiervan kunnen de volgende soorten mogelijk ook tot broeden komen binnen het plangebied: bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, gekraagde roodstaart, glanskop, grauwe vliegenvanger, groene specht, grote bonte specht, middelste bonte specht, kleine bonte specht, ringmus, spreeuw en zwarte roodstaart. Gelet op de beperkte omvang van de projectlocatie en het beperkte aanbod aan geschikt leefgebied voor deze soorten, gaat het om slechts enkele broedparen van genoemde algemeen voorkomende soorten. In de omgeving zijn voldoende alternatieve nestmogelijkheden en leefgebied aanwezig. Genoemde soorten zijn bovendien goed in staat alternatieve nestplaatsen te vinden. Compenserende maatregelen of het aanvragen van een vergunning is om deze redenen dan ook niet aan de orde.

Overige (broed)vogels

De aangetroffen vogels binnen en direct rondom het plangebied vallen onder de algemene broedvogels van bossen, struwelen en parken. Onder andere de volgende vogelsoorten kunnen gebruikmaken van het plangebied; houtduif, Turkse tortel, zanglijster, merel, grasmus, tjiftjaf, fitis, braamsluiper, zwartkop, tuinfluitier, spotvogel, roodborst en winterkoning.

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Omgevingswet. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, alsook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Voor de Omgevingswet zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort. Vanwege de omvang van het plangebied en de aanwezigheid van de vele landschapselementen dienen werkzaamheden als het bouwrijp maken van het plangebied te gebeuren buiten het broedseizoen. Hierbij dient rekening gehouden te worden met de verlengde broedperiode omdat er ook sprake kan zijn van laat broedende soorten als houtduif en Turkse tortel. Hierdoor dient rekening gehouden te worden met de periode van 1 maart tot en met 30 september. Werken in het broedseizoen is alleen mogelijk wanneer is aangetoond dat hiermee geen nesten worden verstoord of vernietigd.

Conclusie: werkzaamheden welke betrekking hebben tot het verwijderen van beplanting of het bouwrijp maken van het plangebied dienen buiten het broedseizoen te gebeuren van 1 oktober tot 28 februari. Daarnaast is er nader onderzoek noodzakelijk in het gehele broedseizoen van 2024 om vast te stellen of er nieuwe nesten bij zijn gekomen en soorten met verschillende broedperiodes hier gebruik van maken. Hierbij wordt geadviseerd om ook alle andere vogels in kaart te brengen ten gunste van nieuwe wet en regelgeving van de omgevingswet, onder andere omtrent rode lijst-soorten. Verder wordt ongeacht de periode geadviseerd om voor aanvang van (mogelijke verstorende) werkzaamheden een broedvogelscan uit te voeren.

In het plangebied komen mogelijk onderstaande rode lijst soorten voor, hiervoor geldt een specifieke zorgplicht:

- ringmus
- spotvogel
- graspieper
- kneu

5.4 Reptielen

Beschermde reptielen, zoals ringslang, gladde slang, levendbarende hagedis en hazelworm, zijn gebonden aan specifieke terreinen. In het plangebied ontbreekt dergelijk geschikt biotoop zoals heideterreinen, goed ontwikkelde waterlopen, vergaafbare humeuze bosgrond en venranden. In het plangebied ontbreekt dergelijk geschikt biotoop. Er zijn waarnemingen van levendbarende hagedis bekend op 1 km afstand in het heidegebied tussen de Glanerveldweg en Euregioweg. Verder zijn er geen verspreidingsgegevens bekend van reptielen in en rondom het plangebied (NDFP, 2023). Er gaat geen essentieel leefgebied van de levendbarende hagedis verloren. De levendbarende hagedis wordt door het ongeschikte biotoop voor deze soort niet verwacht in het plangebied. Er ontbreekt geschikt biotoop als veel dood hout in bosranden, voedselarme graslanden en heideterreinen. Hiernaast wordt deze soort niet binnen het plangebied verwacht omdat het is omsloten door wegen. Nader onderzoek of een vergunningaanvraag is voor reptielen niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit voor reptielen niet noodzakelijk.

Er worden geen rode lijst soorten verwacht die niet al zijn behandeld in voorgaande paragraaf.

5.5 Amfibieën

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Een aantal soorten zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander kunnen het

plangebied gebruiken als landbiotoop. De enkele aanwezige waterelementen in de ecozone blijven vooralsnog gehandhaafd bij het realiseren van de woonwijk. Hierin zijn wel voortplantingsmogelijkheden aanwezig voor één of meerdere bovengenoemde soorten. De ingreep zal mogelijk leiden tot een (tijdelijk) verlies van leefgebied van genoemde algemeen voorkomende amfibieën met het beschermingsregime "andere soorten". Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Overijssel een vrijstelling van de vergunningsplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Waterelementen in het plangebied zijn beperkt tot afwateringsloten. De sloten staan of leeg of hebben niet de goede biotoop om te functioneren als voortplantingswateren. Wel zijn er van de beschermde amfibieën waarvoor geen vrijstelling is afgegeven de kamsalamander in de Ecozone waargenomen (Eelerwoude, 2023). Ook is poelkikker ten zuiden van de Ekersdijk (zuiden plangebied) waargenomen (NDFF, 2024). Hierbij beperken de waarnemingen en het leefgebied van de kamsalamander zich tot de Ecozone. Omdat zowel het voortplantingsbiotoop als het landbiotoop aanwezig is in de Ecozone is nader onderzoek of het aanvragen van een omgevingsvergunning niet aan de orde. Al het leefgebied binnen de Ecozone blijft behouden.

Conclusie: nader onderzoek en het aanvragen van een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit voor amfibieën is niet noodzakelijk.

Er worden geen rode lijst soorten verwacht die niet al zijn behandeld in voorgaande paragraaf.

5.6 Vissen

In het plangebied komen sloten voor die niet in verbinding staan met andere water elementen. Hierdoor is het voorkomen van beschermde vis soorten uitgesloten. Nader onderzoek of het aanvragen van een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit voor beschermde vissen is niet noodzakelijk.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit voor beschermde vissen is niet noodzakelijk.

Er worden geen rode lijst soorten verwacht die niet al zijn behandeld in voorgaande paragraaf.

5.7 Ongewervelden

Voorkomen en functie

Van de groep ongewervelden (dagvlinders, libellen, kevers, kreeftachtigen en weekdieren) worden beschermde soorten als grote weerschijnvlinder, grote vos en kleine ijsvogelvlinder wel verwacht in het plangebied. Hierbij is voor de kleine ijsvogelvlinder een stuk wilde kamperfoelie aanwezig bij bosschage 3 die als waardplant kunnen worden gebruikt, hiernaast betreft dit een stuk vrij nat bos wat geschikt biotoop is voor deze soort. Negatieve effecten op grote weerschijnvlinder, teunisbloempijlstaart en grote vos worden op voorhand wel uitgesloten. Er zullen geen werkzaamheden plaatsvinden waarbij waardplanten als boswilg, teunisbloem, zoete kers en iep worden gekapt of worden aangetast. Nader onderzoek naar kleine ijsvogelvlinder is noodzakelijk, uit dit nader onderzoek blijkt of het aanvragen van een omgevingsvergunning noodzakelijk is.

Conclusie: nader onderzoek voor de kleine ijsvogelvlinder is noodzakelijk. Uit het nader onderzoek moet blijken of het aanvragen van een omgevingsvergunning flora- en fauna activiteit voor beschermde ongewervelde noodzakelijk is of niet.

Er worden geen rode lijst soorten verwacht die niet al zijn behandeld in voorgaande paragraaf.

6 Conclusie

6.1 Beschermde soorten

6.1.1 Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ontwikkeling zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van een aantal beschermde soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt. De ingreep heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er sprake is van een tijdelijke, en plaatselijke verstoring, voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft.

6.1.2 Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Met de volgende soorten en/of soortgroepen dient rekening te worden gehouden.

Vleermuizen

Tijdens het veldbezoek zijn er meerdere holtes in de bomen van het plangebied aangetroffen waar potentieel geschikte verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Ook is er bij de voorgaande QuickScan van Veldzichtweg 40 vastgesteld dat er mogelijk verblijfplaatsen van gewone grootoorvleermuis aanwezig kunnen zijn in de schuur. Om te onderzoeken of vleermuizen verblijfplaatsen in het plangebied hebben is een nader onderzoek noodzakelijk. Uit het nader onderzoek moet blijken of het aanvragen van omgevingsvergunning flora- en fauna activiteit voor vleermuizen noodzakelijk is.

Egel, grote bosmuis en kleine marterachtigen

Egel, grote bosmuis en kleine marterachtigen zijn lastig vast te stellen, hiervoor hanteert de provincie Overijssel de zogenaamde leefgebieden benadering. De "Brochure Soortenbescherming in Overijssel", opgesteld in opdracht van de provincie Overijssel is onlangs aangepast, ondermeer voor egel en kleine marterachtigen. Hierin ligt nu meer de nadruk op een biotopen onderzoek dan op veldonderzoek met behulp van cameravallen, sporenbuizen, etc. Zie hiervoor ook het onderstaande kader:

Voor de egel en kleine marterachtigen hanteert de provincie Overijssel geen onderzoeksprotocol en dient een omgevingsvergunning te worden aangevraagd. Dit komt omdat met name kleine marterachtigen lastig zijn vast te stellen of uit te sluiten binnen een gebied. Hierom dient deze aanvraag te worden ondersteund door een leefgebieden benadering waarbij de volgende effecten moeten worden getoetst:

- verlies aan oppervlakte van leefgebied (volledig of deels);
- verlies aan kwaliteit van een leefgebied (door geluid, vervuiling, verdroging, menselijke aanwezigheid, licht enzovoort);
- verlies aan ecologische verbindingswegen in van het tussenliggende landschap (door barrières door infrastructuur of nieuwe gebruiksvormen, het verdwijnen van de landschappelijke dooradering, versnippering);
- te grote afstand tussen leefgebieden (isolatie).

Hierom is voor deze soorten het aanvragen van een omgevingsvergunning noodzakelijk, de aanvraag dient ondersteund te worden met onder andere de bovenstaande punten.

Jaarrond beschermde nesten

Verblijfplaatsen van vogelsoorten, zoals horsten zijn wel aangetroffen in de bomen binnen het plangebied. Ook zijn er oude kraaiennesten in het plangebied aangetroffen, waardoor jaarrond beschermde nesten van onder

andere buizerd, sperwer of boomvalk niet op voorhand zijn uit te sluiten. Nader onderzoek gedurende het gehele broedseizoen is noodzakelijk om vast te stellen of er nieuwe nesten bij zijn gekomen en soorten met verschillende broedperiodes hier gebruik van maken. Uit het nader onderzoek moet blijken of het aanvragen van omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit noodzakelijk is of niet.

Hierbij wordt ook geadviseerd om gelijktijdig alle andere vogels in kaart te brengen in het kader van de nieuwe wet en regelgeving van de omgevingswet. Het gaat hierbij specifiek om categorie 5 en rode lijst-soorten.

Algemene broedvogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Omgevingswet. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, alsook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Voor de Omgevingswet zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort. Vanwege de omvang van het plangebied en de aanwezigheid van de vele landschapselementen dienen werkzaamheden als het bouwrijp maken van het plangebied te gebeuren buiten het broedseizoen. Hierbij dient rekening gehouden te worden met de verlengde broedperiode omdat er ook sprake kan zijn van laat broedende soorten als houtduif en Turkse tortel. Hierdoor dient rekening gehouden te worden met de periode van 1 maart tot en met 30 september. Werken in het broedseizoen is alleen mogelijk wanneer is aangetoond dat hiermee geen nesten worden verstoord of vernietigd.

Ongewervelden

Van de groep ongewervelden (dagvlinders, libellen, kevers, kreeftachtigen en weekdieren) worden beschermde soorten als grote weerschijnvlinder, grote vos en kleine ijsvogelvlinder wel verwacht in het plangebied. Hierbij is voor de kleine ijsvogelvlinder een stuk wilde kamperfoelie aanwezig bij bosschage 3 die als waardplant kunnen worden gebruikt, hiernaast betreft dit een stuk vrij nat bos wat geschikt biotoop is voor deze soort. Negatieve effecten op grote weerschijnvlinder, teunisbloempijlstaart en grote vos worden op voorhand wel uitgesloten. Er zullen geen werkzaamheden plaatsvinden waarbij waardplanten als boswilg, teunisbloem, zoete kers en iep worden gekapt of worden aangetast. Nader onderzoek naar kleine ijsvogelvlinder is noodzakelijk, uit dit nader onderzoek blijkt of het aanvragen van een omgevingsvergunning noodzakelijk is.

6.1.3 Algemene zorgplicht

Zorgplicht

in artikel 1.7 Omgevingswet is opgenomen dat iedereen die weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat zijn activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving:

- alle maatregelen moet nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- als die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, moet hij die gevolgen zoveel mogelijk beperken en ongedaan maken;
- als de gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt, moet hij die activiteit achterwege laten voor zover dat redelijkerwijs van hem kan worden gevraagd.

Daarnaast is in artikel 1.7a van de Omgevingswet ook een algemeen verbod opgenomen. Daarin is vastgelegd dat het verboden is om een activiteit te verrichten of na te laten als daardoor aanzienlijke nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving (dreigen te) ontstaan. Het betekent bijvoorbeeld dat het verboden is onnodig dieren en planten te doden, wanneer er redelijkerwijs een andere oplossing voor is, bijvoorbeeld de dieren te verplaatsen naar een ander gebied.

Verder is het op grond van art. 2.1 Wet dieren verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen. Dat geldt ook voor in het wild levende dieren.

Naast deze algemene zorgplichten gelden vanaf 2024 ook een aantal specifieke zorgplichten (artikel 4.3 Omgevingswet).

Deze specifieke zorgplichten in relatie tot natuur staan in het Besluit Activiteiten Leefomgeving (BAL).

Flora- en fauna-activiteiten

Voor dit plan zijn vooral de in artikel 11.27 BAL opgenomen specifieke zorgplichten voor het uitvoeren van Flora- en fauna-activiteiten van belang.

Vanwege dit belang worden deze plichten hieronder onverkort weergegeven:

Lid 1.

Degene die een flora- en fauna-activiteit of een activiteit als bedoeld in artikel 11.22, eerste lid, onder b tot en met g, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 11.23, is verplicht:

- a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
- c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

Lid 2.

Voor flora- en fauna-activiteiten houdt deze plicht in ieder geval in dat:

- a. voorafgaand aan het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid van die locatie van:
 - 1° van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten, genoemd in bijlage I bij de Vogelrichtlijn, en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, tweede lid, van die richtlijn;
 - 2° van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de Habitatrichtlijn;
 - 3° dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX of in de rode lijsten, bedoeld in artikel 2.19, vierde lid, onder a, onder 4°, van de wet; en
 - 4° voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats;
- b. als deze aanwijzingen er zijn: wordt vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;
- c. als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor dieren van die soorten, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;
- d. alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen;
- e. tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en
- f. het verrichten van de activiteit wordt gestaakt als de nadelige gevolgen toch niet worden voorkomen, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen.

Natura 2000-activiteit

Verder geldt de plicht om voldoende zorg in acht te nemen voor Natura 2000-gebieden en/of bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Dat volgt uit artikel 11.6 van het Besluit Activiteiten Leefomgeving;

1. Degene die een activiteit als bedoeld in artikel 11.1, eerste lid (Natura 2000-activiteit), verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor het belang, bedoeld in artikel 11.2 (belang van de bescherming van natuur), is verplicht:

- a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;

- b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
 - c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.
2. De plicht, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat:
- a. voorafgaand aan het verrichten van activiteiten in, of in de directe nabijheid van een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kennis wordt genomen van de informatie in het aanwijzingsbesluit van het gebied over de leefgebieden voor vogelsoorten, natuurlijke habitats en habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen en de daarvoor geldende instandhoudingsdoelstellingen;
 - b. wordt nagegaan of op voorhand op grond van objectieve gegevens verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen worden uitgesloten;
 - c. als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor de leefgebieden, natuurlijke habitats en habitats van soorten, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen;
 - d. alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om verslechterende of significant verstorende gevolgen, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, voor het betrokken gebied te voorkomen;
 - e. tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en
 - f. het verrichten van de activiteit wordt gestaakt, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen als zich, ondanks de getroffen maatregelen, verslechterende of significant verstorende gevolgen voordoen voor de leefgebieden, natuurlijke habitats of habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

6.2 Invasieve exoten

Binnen het plangebied is meerdere malen Japanse duizendknoop waargenomen aan de randen of binnen het plangebied. Deze invasieve exoot is zeer lastig te bestrijden en kan zelfs grote schade aanrichten aan woningen en overige verhardingen. Het wordt met klem geadviseerd om zo snel mogelijk te beginnen met de verspreiding hiervan om problemen in het uitvoeringsstadium te voorkomen.

6.3 Geldigheid rapportage

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Literatuurlijst

Eelerwoude. (2021). *Quicksan Wet natuurbescherming Woningbouw Eschmarkerveld, Enschede.*

Eelerwoude. (2023). *Quicksan Wet natuurbescherming Sloop schuur Velzichtweg 40 Enschede.*

Eelerwoude. (2023). *Toetsing Wet natuurbescherming en ecologische kansen Eschmarkeveld.*

Esri. (2023). Opgehaald van <https://www.esri.nl/nl-nl/home>

Gemeente Enschede. (2023). *Masterplan Eschmarkerveld.*

NDFD. (2024). *Nationale Databank Flora en Fauna.* Opgehaald van <https://www.ndff.nl/>.

Zoogdiervereniging. (2024, Februari 12). *Grote bosmuis.* Opgehaald van Zoogdiervereniging :

<https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/grote-bosmuis>

